Ministerul Educaţiei şi Cercetării al Republicii Moldova
Centrul de Excelenţă în Informatică şi Tehnologii Informaţionale

"Aprob"

Directorul Centrului de Excelenţă în Informatică
şi Tehnologii Informaţionale

_____ Vitalie Zavadschi

Curriculum la disciplina

F.04.O.013 Drept constituțional

Specialitatea: **41510 Servicii administrative și de secretariat**

Calificarea: **Asistent manager**

Chişinău 2022

Aprobat de:

Consiliul metodico-ştiinţific al Centrului de Excelenţă în Informatică şi Tehnologii Informaţionale, proces verbal Nr. 3 din 31.10.2022

Director adjunct _____
Obadă Liuba

Autori:

Televca Natalia, grad didactic unu, Centrul de Excelență în Informatică și Tehnologii Informaționale.
Cănănău Eugenia, grad didactic doi, Colegiul „Gheorghe Asachi" din Lipcani.

Actualizat în baza Planului de învățământ nr.SC-12/20, aprobat prin OMEC Nr.1310, din 23.11.2020:

Brătescu Oxana, grad didactic I, Centrul de Excelență în Informatică și Tehnologii Informaționale

Recenzenţi:

Diacon Ion, secretarul preturii s. Botanica, mun.Chișinău

Florea Adelina, notar, doctor în drept, conferențiar universitar

Adresa Curriculumului în Internet:

Portalul naţional al învăţământului profesional tehnic

https://mecc.gov.md/ro/content/curriculum-invatamintul-profesional-tehnic-postsecundar

Cuprins:

I. Preliminarii 4

II. Motivaţia, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională 4

III. Competenţele profesionale specifice modulului 4

IV. Administrarea modulului 5

V. Unităţile de învăţare 5

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unităţi de învăţare 7

VII. Studiu individual ghidat de profesor 7

VIII. Lucrările practice recomandate 8

IX. Sugestii metodologice 8

X. Sugestii de evaluare a competenţelor profesionale 10

XI. Resursele necesare pentru desfăşurarea procesului de studii 11

XII. Resursele didactice recomandate elevilor 12

I. Preliminarii

Această disciplină are ca sarcină familiarizarea şi formarea deprinderilor elevilor în ceea ce priveşte bazele organizării de stat, principiile constituţionale privind statutul juridic al persoanei, sistemul electoral, modul de organizare şi funcţionare a sistemului autorităţilor publice în ţară pentru protecţia şi garantarea drepturilor şi libertăţilor omului şi cetăţeanului.

Scopul cursului dat consistă în: transmiterea de cunoştinţe bogate privind evoluţia instituţiei statului, bazele organizării de stat; cunoaşterea conţinutului Constituţiei Republicii Moldova, a altor acte normative la compartimentul dat şi formarea deprinderilor practice de a aplica corect actele normative în diverse situaţii concrete, de a găsi soluţiile juste

Pentru studierea cu succes a acestui modul este necesar de parcurs următoarele unităţi de curs:

- F.03.O.010 Teoria Generală a Dreptului

II. Motivaţia, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională

Programul de studiu la specialitatea Asistenţă Managerială şi Secretariat vizează conturarea unui set de competenţe în diferite arii de activitate profesională care reclamă instruire economico – administrativă şi juridică, cu accent pe sfera managerială şi de secretariat, fie în sfera compartimentului public, fie în cel privat. Instruirea juridică continuă prin studierea Dreptului constituțional.

Disciplina Drept constituţional este importantă prin promovarea valorilor statului de drept şi manifestarea unei atitudini pozitive şi responsabile faţă de sistemul de valori inserat în Constituţia Republicii Moldova.

Cursul Drept constituţional contribuie, la explicarea, analiza şi operaţionalizarea metodelor, procedeelor şi proiectelor de organizare a procesului de implementare a studiului teoretic în practică, inclusiv aplicarea corectă a legislaţiei în vigoare.

III. Competenţele profesionale specifice modulului

CS1. Aplicarea reglementărilor constituţionale între stat şi cetăţean, a legitimităţii drepturilor şi libertăţilor cetăţeneşti precum şi modul de ocrotire al acestora;

CS2. Identificarea normele de drept ce ţin de organizarea şi funcţionarea puterilor în stat;

CS3. Estimarea mecanismelor şi instrumentelor naţionale şi internaţionale de protecţie a drepturilor şi libertăţilor fundamentale.

IV. Administrarea modulului

Semestrul	Numărul de ore				Modalitatea de evaluare	Numărul de credite
	Total	Contact direct		Lucrul individual		
		Prelegeri	Practică/ Seminar			
IV	90	45	15	30	Examen	3

V. Unităţile de învăţare

Unităţi de competenţă	Unităţi de conţinut
1. Drept constituţional ca ramură de drept	
UC1. Argumentarea locului și rolului dreptului constituțional în sistemul de drept.	1.1 Noţiunea de drept constituţional ca ramură de drept. 1.2 Raporturile de drept constituţional şi subiecţii acestora. 1.3 Normele de drept constituţional şi instituţiile de drept constituţional. 1.4 Izvoarele dreptului constituţional. 1.5 Locul şi rolul dreptului constituţional în sistemul dreptului.
2. Teoria constituţiei	
UC2. Argumentarea calității de supremație a Constituției fiind sursa principală a reglementărilor din domeniul politic, juridic, social și economic.	2.1 Noţiune şi esenţa constituţiei. 2.2 Apariţia şi difuzarea constituţiei. 2.3 Conţinutul normativ al constituţiei. 2.4 Forma şi structura constituţiei. 2.5 Adoptarea şi abrogarea constituţiei. 2.6 Revizuirea constituţiei. 2.7 Clasificarea constituţiilor. 2.8 Supremaţia constituţiei. 2.9 Controlul constituţionalităţii. 2.10 Constituţiile României care au acţionat pe teritoriul Republicii Moldova. 2.11 Constituţiile socialiste care au acţionat pe teritoriul Republicii Moldova. 2.12 Dezvoltarea constituţională în perioada 1989-prezent.
3. Bazele organizării de stat	
UC3. Argumentarea poziției statului ca o necesitate exterioară faţă de societatea civilă, manifestată ca instrument suprem de conducere socială.	3.1 Noţiunea şi esenţa statului. 3.2 Elementele statului. 3.3 Caracteristicile statului. 3.4 Forma de guvernământ. 3.5 Forma structurii de stat. 3.6 Regimul politic.

Unităţi de competenţă	Unităţi de conţinut
4. Cetăţenia Republicii Moldova	
UC4. Explicarea importanţei instituţiei cetăţeniei pentru stat.	4.1 Noţiune şi trăsăturile cetăţeniei Republicii Moldova. 4.2 Principiile cetăţeniei Republicii Moldova. 4.3 Dobândirea cetăţeniei Republicii Moldova. 4.4 Pierderea cetăţeniei Republicii Moldova. 4.5 Statutul cetățenilor străini, apatrizi și al imigranților. 4.6 Drepturi, libertăţi şi îndatoririle fundamentale.
5. Sistemul electoral în Republica Moldova	
UC5. Explicarea modului de desfăşurare a alegerilor parlamentare şi locale în Republica Moldova	5.1 Noţiunea şi importanţa alegerilor. 5.2 Principiile dreptului electoral. 5.3 Modalităţi de scrutin. 5.4 Procesul electoral. Autorităţi electorale, circumscripţii şi secţii de votare. 5.5 Referendumul republican.
6. Autoritățile publice centrale	
UC6. Identificarea principalelor mecanisme de interferenţă între legislativ şi executiv, din perspectiva principiului separaţiei puterilor în stat.	6.1 Structura şi organizarea internă a Parlamentului Republicii Moldova. 6.2 Funcţionarea Parlamentului Republicii Moldova. 6.3 Atribuţiile Parlamentului Republicii Moldova. 6.4 Procedura de alegere a Preşedintelui Republicii Moldova. 6.5 Atribuţiile şi actele Preşedintelui Republicii Moldova. 6.6 Structura şi investitura (formarea) Guvernului Republicii Moldova. 6.7 Raporturile Parlamentului cu Guvernul 6.8 Atribuţiile și actele Guvernului.
7. Autoritatea judecătorească	
UC7. Evaluarea rolului puterii judecătorești pentru societate în edificarea statului de drept	7.1 Noţiune şi funcţiile autorităţii judecătoreşti în Republica Moldova. 7.2 Statutul judecătorilor. 7.3 Principii constituţionale privind organizarea instanţelor judecătoreşti. 7.4 Principii constituţionale privind înfăptuirea justiţiei.
8. Curtea Constituţională	
UC8. Argumentarea importanţei activităţii Curţii Constituţionale în R Moldova;	8.1 Organizarea Curţii Constituţionale a Republicii Moldova. 8.2 Statutul judecătorului Curţii Constituţionale. 8.3 Atribuţiile Curţii Constituţionale. 8.4 Exercitarea jurisdicţiei constituţionale.

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unităţi de învăţare

Nr. crt.	Unităţi de învăţare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucrul individual
			Prelegeri	Practică/ Seminar	
1.	Drept constituţional ca ramură de drept	6	5	1	
2.	Teoria constituţiei	14	6	2	6
3.	Bazele organizării de stat	10	4	2	4
4.	Cetăţenia Republicii Moldova	14	8	2	4
5.	Sistemul electoral în Republica Moldova	12	6	2	4
6.	Autoritățile publice centrale	16	8	2	6
7.	Autoritatea judecătorească	10	4	2	4
8.	Curtea Constituţională	8	4	2	2
	Total	90	45	15	30

VII. Studiu individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalităţi de evaluare	Termeni de realizare
1. Teoria constituţiei. Bazele organizării de stat. Cetăţenia Republicii Moldova. Sistemul electoral în Republica Moldova			
Dezvoltarea constituționala a Republicii Moldova.	**Proiect individual** Elaborarea proiectului: „Particularitățile dezvoltării constituționale în R. Moldova”	Prezentarea proiectului individual	Săptămâna 7-8
Republica Moldova este stat de drept.	**Studiu de caz** „Problemele cu care se confruntă R. Moldova în edificarea statului de drept”		
Drepturile omului şi drepturile cetăţeanului.	**Proiect individual** Elaborarea proiectului: „Garanţiile respectării drepturilor, libertăţilor şi îndatoririlor fundamentale ale omului pe plan naţional şi internaţional”		
Sistemul electoral în Republica Moldova	**Studiu de caz** „Avantajele şi dezavantajele modalităților de scrutin electoral”		

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalităţi de evaluare	Termeni de realizare
2. Autoritățile publice centrale. Autoritatea judecătorească. Curtea Constituţională			
Mecanismele de interferenţă între legislativ şi executiv, din perspectiva principiului separaţiei puterilor în stat	**Proiect de grup** Elaborarea proiectului: „Modalitatea de organizare și funcționare al autorităților publice”	Prezentarea proiectului de grup	Săptămâna 12-14
Sistemul organelor judecătoreşti din Republica Moldova	,,Principiile constituționale privind înfăptuirea justiției”		
Curtea Constituțională – garant al supremației constituției.	Curtea Constituţională - autoritate de jurisdicţie şi de control al respectării legilor.		

VIII. Lucrările practice recomandate

1. Necesitatea desfăşurării referendumului în cazurile de revizuire a constituţiei
2. Integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană
3. Cetăţenia de onoare. Pluralitatea de cetăţenii.
4. Statutul juridic al Comisiei Electorale Centrale
5. Parlamentele statelor uniunii europene. Analiza comparativă.
6. Principiile constituționale privind înfăptuirea justiției
7. Curtea Constituţională garant al separaţiei puterilorîn stat.

IX. Sugestii metodologice

Învăţarea este o activitate psihică complexă de însuşire activă a deprinderilor, de formare a cunoştinţelor şi asimilare a experienţei sociale ce duce la dezvoltarea personalităţii prin dobândirea de noi capacităţi de a acţiona şi de modificare adaptativă progresivă a comportamentului, la noile cerinţe ale vieţii şi activităţii.

Ansamblul metodelor și procedeelor didactice, utilizate în procesul realizării disciplinei Drept constituțional, include metode bazate pe memorare și reproducere, modificate și completate în funcţie de obiectivele propuse; metode axate pe clasificare și enumerare, dar și metode interactive (orientate spre cultivarea interesului, motivaţiei, activismului, colaborării sociale, spiritului de organizare, spre iniţiativă, inventivitate și creativitate etc.).

În predarea disciplinei „Drept constituțional” este oportun a folosi următoarele metode participativ - active:

Studiul de caz - metoda ce consta din confruntarea elevului cu o situație reala de viața, prin a cărei observare, înțelegere, interpretare, urmează sa realizeze un progres in cunoaștere.

Această metodă este recomandată la studierea următoarelor teme:

- Teoria constituţiei.
- Cetăţenia Republicii Moldova.
- Autoritatea judecătorească.
- Curtea Constituţională

Graficul T - este o metodă care are drept obiectiv primordial găsirea argumentelor şi contra –argumentelor într-o problemă binară. Diagrama se proiectează în forma literei „T", de aici şi denumirea metodei. Diagrama T este un grafic pentru a înscrie binomuri (da, nu; pro, contra; comparaţie, contradicţie in discuţie). În partea dreaptă se vor scrie argumente sub genericul pro; avantaje, forte etc; în partea stângă se vor înscrie contra–argumentele sub genericul: contra, dezavantaje, slab etc. După completarea graficului se face analiză, se fac generalizări şi se trag concluzii. Semnifi caţia esenţială a acestei metode constă în aceea, că elevii achiziţionează abilităţi de comparaţie a diferitor evenimente şi fenomene.

Această metodă este recomandată la studierea următoarelor teme:

- Teoria constituţiei.
- Bazele organizării de stat
- Sistemul electoral în Republica Moldova.

Proiectul reprezintă o activitate de studiere şi cercetare amplă şi începe prin definirea, apoi clarificarea sarcinii de lucru – eventual şi prin iniţierea rezolvării acesteia. Poate fi realizat în clasă, timp de 20-30 min, dar poate să continue şi acasă pe parcursul a mai multor zile sau săptămâni, timp în care participantul are permanente consultări cu cadrul didactic, şi se încheie tot în spaţiul în care a fost demarat, prin prezentarea în faţa celorlalţi participanţi a unui raport asupra rezultatelor obţinute şi dacă este cazul, a produsului realizat.

Proiectul poate fi individual sau de grup și se recomandă la studierea următoarelor unități de conținut:

- Autoritățile publice.
- Cetăţenia Republicii Moldova.

Exerciţiile reprezintă executarea repetată, conştientă şi sistematică a unor acţiuni, operaţii sau procedee în scopul formării deprinderilor practice şi intelectuale sau a îmbunătăţirii unei performanţe. Exerciţiile pot fi de diferite tipuri: introductive, curente, de consolidare, de verificare, individuale, de grup, dirijate/semidirijate/creative. Pot fi aplicate ca procedee în majoritatea metodelor practicate.

Această metodă este recomandată la studierea următoarelor teme:

- Bazele organizării de stat.
- Sistemul electoral în Republica Moldova.
- Curtea Constituţională.

Realizarea procesului educațional în condițiile actuale, a generat o reorientare a întregului sistem educațional de la instruirea tradițională la cea de la distanță/ on-line, solicitând competențe și instrumente noi, implicând elaborări/ modificări/ adaptări atât a strategiilor de transmitere a conținuturilor, cât și a celor de organizare/ monitorizare/ evaluare a procesului de învățare, impunând necesitatea sporirii esențiale a gradului de implicare a tuturor actorilor educaționali: elevilor, profesorilor, părinților.

Platformele educaționale online îmbunătăţesc calitativ conţinutul învăţământului, conducând la ameliorarea procesului instructiv-educativ prin însuşirea unor procese de învăţare active şi autonome, creşterea interesului elevilor pentru instruire, crearea unor medii noi de învăţare formală sau nonformală, individuală şi în grup. Diverse platforme au fost adoptate de unităţile de învăţământ ca o alternativă la educaţia tradiţională, ea poate completa activitatea didactică din instituție, dar nu o poate înlocui.

- În vederea eficientizării procesului instructiv-educativ la distanță al acestui curs se crează cursuri electronice pe platforma e-learning, pe platforme de tip e-Learning precum Moodle, Platforma AeL (Advanced eLearning), precum și eTwinning, Google Classroom, DigitalEdu, Testmoz, Worwall, etc.
- De asemenea sunt utilizate următoarele instrumente și aplicații digitale precum: Google Meet, Zoom, Google Forms, Prezi, Mentimeter, etc.

X. Sugestii de evaluare a competenţelor profesionale

Evaluarea este o activitate de autoreglare atât pentru elevi, cât şi pentru profesori, în perspectiva obţinerii unor performanţe superioare. Oricare ar fi obiectivele imediate ale sale, evaluarea trebuie să susţină şi să stimuleze activitatea de predare-învăţare. Ea facilitează reglarea activităţii profesionale, oferind informaţii despre calitatea predării, despre modul în care a fost realizat conţinutul instruirii, despre accesibilitatea acestuia, despre valoarea tehnologiilor de predare.

Evaluarea axată pe formarea de competenţe este orientată spre produsul final (rezultatele implicării în diverse activităţi, respectarea principiilor și normelor unanim acceptate, îndeplinirea atribuţiilor și sarcinilor primite, prezentarea diverselor rezultate: eseuri, proiecte, articole pentru publicaţie etc.) și trebuie concepută nu ca o etapă supraadăugată sau suprapusă a procesului de învăţământ, ci ca un act integrat activităţii pedagogice. Este o ocazie de validare a justeţei secvenţelor educative, a componentelor procesului didactic și un mijloc de delimitare, fixare și intervenţie asupra conţinuturilor și obiectivelor educaţionale.

Evaluarea competenţelor este un proces de bază în instruire, alături de predare și învăţare, și arată eficienţa, eficacitatea, progresul, reușita, succesul, performanţa școlară, sau reversul lor pentru fiecare elev, dar și profesor, precum și instituţie. Ea este actul didactic deosebit de complex și sistematic, integrat întregului proces educaţional, care asigură evidenţierea cantităţii cunoștinţelor dobândite și valoarea (nivelul, performanţele și eficienţa) acestora la un moment dat – în mod curent, periodic și final. Evaluarea competenţelor nu dă rezultate de la sine, de aceea ar trebui mereu monitorizat procesul educaţional, orientat spre performanţe superioare, prin care se efectuează analize și aprecieri atât asupra comportamentului și rezultatelor obţinute de către elevi, cît și asupra potenţialului sau capacităţilor de dezvoltare a acestora.

Integrarea reușită a evaluării în contextul procesului educaţional rezidă în elaborarea strategiei de evaluare ca parte componentă a strategiei didactice.

Criteriul cel mai frecvent folosit în clasificarea metodelor de evaluare este cel cronologic/ istoric. În funcție de acest criteriu, distingem:

1. Metode tradiţionale de evaluare:

- Evaluarea orală
- Evaluarea scrisă
- Evaluarea prin probe practice
- Testul docimologic.

2. Metode alternative şi complementare de evaluare:

- Observarea sistematică a comportamentului elevului faţă de activitatea şcolară
- Portofoliul
- Investigaţia
- Proiectul
- Autoevaluarea etc.

Dintr-o perspectiva a evolutiei evăluarii spre procesele de învățare - „obiecte" specifice ale educației cognitive - se justifica pe deplin complementaritatea metodelor tradiționale și a celor alternative de evaluare, fiecare categorie dovedind virtuți și limite.

Portofoliul reprezintă „cartea de vizită" a elevului, prin care profesorul poate să-i urmărească progresul – în plan cognitiv, atitudinal şi comportamental – la o anumită disciplină, de-a lungul unui interval de mai lung de timp (un semestru sau un an şcolar). Reprezintă un pact între elev şi profesorul care trebuie să-l ajute pe elev să se autoevalueze. Profesorul discută cu elevul despre ce trebuie să știe şi ce trebuie să facă acesta de-a lungul procesului de învăţare. La începutul demersului educativ se realizeaza un diagnostic asupra necesităţilor elevului de învăţare pentru a stabili obiectivele şi criteriile de evaluare.

Portofoliul se compune în mod normal din materiale obligatorii şi opţionale, selectate de elev şi/ sau de profesor şi care fac referire la diverse obiective şi strategii cognitive.

Evaluarea didactică modernă este o evaluare formativă, axată pe proces. Ea este dinamică, flexibilă și asigură reglarea din mers a activității educaționale. Toate aceste principii simple funcționează perfect în mediul educațional din cadrul unei clase fizice.

Învăţământul din RM însă, traversează o perioadă de detaşare de stilul tradiţional de predare, elevilor de azi le sunt necesare modalităţi flexibile de lucru, materiale didactice moderne, modalități auxiliare ingenioase de canalizare a atenţiei.

Pentru a eficientiza procesele de evaluare, înainte de a demara evaluările, cadrul didactic va aduce la cunoștința elevilor tematica lucrărilor, modul de evaluare (bareme/ grile/ criterii de notare) şi condițiile de realizare a fiecărei evaluări.

Probele de evaluare pot fi organizate în scris, oral, combinat sau asistat de calculator.

Instrumentele digitale utilizate în cadrul cursului ce oferă un format distractiv, creativ, inovativ al orelor sunt: Kahoot, Learning Apps, Padlet, Quizizz, Mentimeter, Canva, etc.

XI. Resursele necesare pentru desfăşurarea procesului de studii

Denumire modul	Mijloace recomandate
Drept constituțional	- Calculator; - Proiector; - Planșe; - Postere; - Manuale; - Culegeri de acte normative.

XII. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr. crt.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată resursa	Numărul de exemplare disponibile
1.	Alexandru Arseni, Drept constituţional şi instituţii politice Vol. I,II, Chișinău 2005	Biblioteca publică de Drept	
2.	Teodor Cârnaț. Drept constituţional, Chişinău 2010.	Biblioteca CEITI	
3.	Ion Guceac, *Curs elementar de drept constituţional*, Chişinău 2004, V. I-II	Biblioteca publică de Drept	
4.	Ioan Muraru: *Drept constituţional şi instituţii politice,* Editura ACTAMI, Bucureşti, 1995, vol. I-II	Biblioteca publică de Drept	
5.	Tudor Drăganu: *Drept constituţional şi instituţii politice,* Editura: Lumina Lex, Bucureşti, 1998, vol. I-II.	Biblioteca publică de Drept	
6.	www.legis.md www.parlament.md www.gov.md www.presedinte.md www.alegeri.md www.cec.md www.constcourt.md www.justice.gov.md	Internet	